

Boeren wordt steeds hipper in Kenia

tekst en beeld Eva de Vries

Onder Afrikaanse jongeren had het boerenvak lange tijd een slecht imago. Landbouw was iets voor lager opgeleiden en oude mensen. Maar er is een kentering gaande. Een portret van drie jonge Keniaanse boeren.

Het beeld dat veel Keniaanse jongeren van de landbouw hebben is weinig verheffend: het is zwaar en het duurt lang voordat er winst kan worden gemaakt. Droogte en extreme regenval zorgen bovendien regelmatig voor mislukte oogsten. En dan is het dorpsleven nog eens saai en weinig uitdagend.

Redenen genoeg voor veel jongeren om het platteland leven niet te ambiëren. In de hoop een baan te vinden trekken ze liever naar de grote stad, waar ze aan de slag hopen te gaan als bewaker, winkelier of schoonmaker. Helaas lukt dat niet vaak. Een meerderheid van de jonge volwassenen in Afrika is werkloos.

De wereld kan deze energieke en fysiek sterke jongeren echter uitstekend gebruiken om bij te dragen aan het verhogen van de mondiale voedselproductie. Volgens de Verenigde Naties groeit de wereldbevolking ieder jaar namelijk ongeveer met 83 miljoen mensen. Al deze mensen hebben voedsel en water nodig. Dit is een grote uitdaging, want kan er wereldwijd wel aan deze enorme vraag worden voldaan?

Hier ligt een belangrijke taak voor de landbouw in Afrika. Het continent is uitermate geschikt voor het verbouwen van talloze groenten, fruit, graan en zaden. Van oorsprong houden mensen al kamelen, geiten, kippen en koeien. De landbouwproductiviteit is echter erg laag door het gebruik

van verouderde productietechnieken. De potentie van professionalisering en commercialisering van de landbouw is dus groot en jongeren kunnen daarbij een grote rol spelen.

Apps

In veel Afrikaanse landen wordt door overheden en maatschappelijke organisaties hard gewerkt aan het opkrikken van het imago van 'de boer'. Het doel is om meer jongeren te stimuleren om voor een carrière in de landbouw te kiezen. Met trainingen in marketing en technische vaardigheden wordt geprobeerd om aspirant-boeren een vliegende start te geven.

Daarnaast wordt er geprobeerd om de toegang tot startkapitaal te verbeteren door financieringsmogelijkheden betaalbaar te maken. Saai lijkt het werk van de boeren van nu allerminst: ze zijn eigen baas, delen zelf hun tijd in, beslissen zelf wat ze produceren en gebruiken in toenemende mate sociale media, smartphoneapps en ict-oplossingen om beter en efficiënter te werk te gaan.

In Kenia lijkt het zijn vruchten af te werpen. Steeds meer jongeren gaan aan de slag als boer. Online verzamelen ze zich onder andere op het platform "Mkulima Young" ("de jonge boer"). De groep heeft 85.000 leden op Facebook en ruim 13.000 volgers op Twitter. Er wordt kennis gedeeld en er worden ervaringen uitgewisseld en tips gegeven. De bijbehorende app maakt het zelfs mogelijk om verse producten van de boerderij meteen online aan te bieden. De klant of tussendehandelaar kan het zo direct kopen en ophalen. Het is een soort Marktplaats, maar dan alleen voor boeren. En zo wordt een baan op de boerderij steeds aantrekkelijker. Althans, dat is de hoop.

In de heuvels rondom het stadje Nyeri in Centraal-Kenia bezoeken we drie jonge boeren die liever met hun voeten in de modder staan, dan dat ze van negen tot vijf achter een bureau in een kantorencomplex zitten.

„Mensen betalen niet genoeg voor producten”

Wie: **Frances Njambi Mutahi (18 jaar)**
Regio: **Mukureni**
Producten: **komkommer, paprika, spinazie, koffie en melk**

Waarom ben je boer geworden?

„Ik stop een zaadje in de grond en al snel komt er groente naar boven die ik kan verkopen. Het is een simpele gedachte, maar ik vind het geweldig. Ik heb nu de leiding over de boerderij van mijn ouders. Om ons heen verbouwt iedereen dezelfde producten. Vooral thee en koffie zijn populair. Ik wilde het anders aanpakken en ben gaan experimenteren met komkommer en paprika. Dat zijn ongewone gewassen hier vanwege het koele klimaat. Mijn burens geloofden niet dat het zou lukken, maar nu ze zien hoe succesvol ik ben willen ze het ook proberen. Ik ben net klaar met de middelbare school. Mijn klasgenoten begrepen niet dat ik niet meteen ging studeren, maar ze vonden het ook stoer.”

Op welke manier maak je gebruik van online diensten?

„Ik wist niets over het verbouwen van komkommer en paprika. Ik heb alles opgezocht op internet. Van het verkrijgen van de zaden tot de oogst,

het hele proces. Nu maak ik vaak gebruik van de Mkulima-app. Ik zet mijn producten erop in de hoop dat iemand het wil kopen.”

Tegen welke problemen loop je aan?

„Ik ben een beginner en ik doe alles hier zelf. Soms gaat het mis met de gewassen. Vorige maand hebben insecten al mijn tomaten verwoest, en eerder dit jaar bleven de regens uit, waardoor de paprikaoogst mislukte. Het lastigste vind ik het transport om mijn producten naar de markt te brengen. We hebben geen auto, dus ik moet heel ver lopen met een zware vracht.”

Wat vind je het leukste aan je werk?

„Er zijn veel mogelijkheden in de landbouw en mijn vaardigheden worden steeds beter. Over een paar maanden ga ik naar de universiteit. Ik ga "wetenschap en informatie" studeren, zodat ik later apps en technologische hulpmiddelen kan ontwikkelen om zo het werk op de boerderij efficiënter te maken. Dat wil ik combineren met het werk dat ik nu doe. In Kenia wordt er nog steeds zo veel geïmporteerd. Ik wil eraan bijdragen dat dit in de toekomst niet meer nodig is.”

„Er wordt hier nog veel te veel geïmporteerd”

Wie: **Jotham Kariuki (31 jaar)**
Regio: **Muthinga Tetu**
Producten: **banaan, avocado, mango, mais, koffie, kool, eieren en melk**

Waarom ben je boer geworden?

„Op aanraden van mijn ouders studeerde ik medicijnen, maar al sinds mijn kinderjaren wilde ik het liefst boer worden. Ik wil eigen baas zijn en zelf beslissingen kunnen nemen. Na mijn studie heb ik de leiding genomen op deze boerderij. Het klimaat hier is gunstig, de grond is vruchtbaar en de markt is dichtbij. Het is mijn passie. Je kunt er goed mee verdienen als je de boerderij echt als een bedrijf ziet en goed in kaart brengt hoe de markt eruit ziet en wat er precies nodig is.”

Op welke manier maak je gebruik van online diensten?

„Ik heb een eigen auto, dus ik breng mijn producten zelf naar de markt. Daarom maak ik niet veel gebruik van de Mkulima-app. Op Facebook en in een WhatsApp-groep met andere jonge boeren stel ik vooral vragen. Dan maak ik een foto van een gewas en vraag

ik of het er goed uitziet. Het is fijn om collega's op afstand te hebben. Onze generatie is meer verbonden met elkaar door sociale media.”

Tegen welke problemen loop je aan?

„De prijzen liggen laag. Mensen betalen niet genoeg voor de producten. Dit is echt iets wat moet veranderen. Ook is het lastig om te investeren in de groei van het bedrijf. De toegang tot kapitaal is zeker verbeterd, maar het is nog steeds een uitdaging om een betaalbare lening te krijgen.”

Wat vind je het leukste aan je werk?

„De mogelijkheid om te vernieuwen en te groeien. Dat houdt het werk interessant en uitdagend. Binnenkort begin ik met het verbouwen van tomaten. Die zijn erg in trek hier, we kunnen nauwelijks aan de vraag voldoen. Sinds kort heb ik twee jongens in dienst die me helpen. Ik vind het erg leuk om hun vaardigheden te leren, aan te sturen en te motiveren. Mijn bedrijf wordt er sterker van. Hoe harder je werkt, hoe meer profijt je er uiteindelijk van hebt. Zo zie ik het.”

„Na aanslag al-Shabaab verkocht ik geen paprika's meer”

Wie: **Kingori Mathenge (29 jaar)**
Regio: **Tetu West**
Producten: **tomaat, paprika, boomtomaat, tilapia's en eieren**

Waarom ben je boer geworden?

„Na mijn studie werkte ik als accountant in Nairobi. Ik verdiende 200 euro per maand; ontzettend weinig. Na vijf jaar was ik er klaar mee om dag in, dag uit tussen vier muren te zitten. Ik wilde buiten zijn. Ik verdiepte me in de landbouw en bezocht verschillende boerderijen om praktische vaardigheden te leren. Met mijn gespaarde geld huurde ik een stuk grond en van tweedehands materialen bouwde ik een kas zodat ik paprika's kon verbouwen. De zaken gingen goed. De paprika's verkocht ik voornamelijk aan de hotels langs de kust. Ik investeerde in meer kassen en breidde mijn productie uit.”

Op welke manier maak je gebruik van online diensten?

„Ik gebruik Facebook voor het stellen van vragen en het digitaal ontmoeten van andere jonge boeren. Ook zit ik in een WhatsApp-groep waarin we elkaar op

weg helpen en advies geven. Wij dragen samen de toekomst van de landbouw in Kenia!”

Tegen welke problemen loop je aan?

„Je moet met de meest onverwachte dingen rekening houden. De afgelopen jaren heeft de Somalische terreurbeweging al-Shabaab een aantal aanslagen gepleegd in Kenia. Dit heeft de toeristen weggejaagd. Omdat ik grote hoeveelheden verkocht aan hotels, stortte de vraag naar paprika's daarna volledig in. Dat was een grote dip in mijn carrière. Ik heb er veel van geleerd. Je kunt niet op één gewas vertrouwen en flexibel zijn is noodzakelijk.”

Wat vind je het leukste aan je werk?

„Ik probeer steeds te vernieuwen en ik probeer veel nieuwe producten. Diversifiëring maakt je als boer minder kwetsbaar. Toen de paprikaproductie stagneerde, ging ik me focussen op kippen, tomaten en zelfs visteelt. Nu gaat het weer goed. Ik hoop meer land te verkrijgen, zodat ik grotere en stevigere kassen kan bouwen.”

